

ALMAN DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI 1992 YILINA AİT GİZLİ BELGELERİ YAYINLADI

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Geçtiğimiz günlerde, Alman DıŐıŐleri Bakanlığı gizlilik süresi dolan, 1992 yılına ait gizli belgeleri yayınlamıŐtır. Belgelerde, Alman Őansölyesi Kohlun Türkiyeye yönelik tutumunun kanıtlandığı görölmektedir. Belgelerin yayınlanmasına iliŐkin haber Der Spiegelde yayınlanmıŐtır. Haberde, Őansölye Helmut Kohlun Türkiyenin Avrupa Topluluğuna (AT) katılımını resmen desteklediğine yönelik açıklamalarının her zaman Őüphe ile karŐılandıĐına yer verilmiŐ, bu Şüpheleri doğrulayacak ifadelere dikkat çekilmiŐtir[1].

Őansölye Kohl, Alman DıŐıŐleri Bakanlığı tarafından yayınlanan belgelere göre, Türkiye ile ilgili görüşlerinde Türkiyenin baŐka bir boyuta ait olduğunu söylemiŐ, Türkiyenin asla AT üyesi olamayacağını tekrarlamıŐ, Polonya Başbakanı Hanna Suchockaya 5 Kasım 1992 tarihinde Bonnda yaptığı bir görüşmede, Türkiyenin tam üyeliğinin Almanya aŐısından düşünölemez olduğunu söylemiştir. Alman Hıristiyan Demokrat Birliği (Alm. Christlich Demokratische Union, CDU) lideri, coğrafya derslerinde Anadolunun Avrupanın bir parçası olduğunu bilmediğini söyleyerek partili meslektaŐlarıyla alay dahi etmiŐtir. Der Spiegelde bu belgelerin daha önce bilinmediği ve Alman DıŐıŐleri Bakanlığı adına Mönih ÇaĐdaŐ Tarih Enstitüsü tarafından seŐildiĐi ve yayınlandığı da yer almaktadır[2].

2012 yılında Hans Peter Schwarz tarafından yazılmıŐ Helmut Kohl □ Eine Politische Biographie baŐlıklı kitapta bu bilgiler ve daha fazlası yer almaktadır. Őansölye Kohlun Türkiyeye yaklaŐımına iliŐkin birkaÇ örnek verebiliriz;

1992 yılında Avrupanın üzerinde hala birkaŐ belirsizlik varken, Őansölyenin AB geniŐlemesinin orta ve uzun vadeli beklentileri hakkındaki fikirleri olduğa farklı ve ileride de göröleceği üzere gerčekçidir. Haziran 1992de, Portekiz Konsey BaŐkanlıĐı öncesinde, Portekiz BaŐbakanı Anıbal Cavaco Silva tarafından yöneltilen sorulara uygun bir Őekilde incelikli cevaplar verir: Lizbonda Komisyona 1992 sonuna kadar beŐ EFTA ölkesiyle [sic] katılım müzakereleri için yetki belgesi hazırlaması talimatı verilmelidir; ona göre bu on yıl içinde hala mümkün olan tek katılım bunlardı; SSCB, Polonya ve Macaristanla ilgili olarak, bu ölkelerin ekonomik kalkınması yeterince ilerlediğinde yaklaŐık on yıl içinde katılımın mümkün olabileceği beklentisiyle özel bir ortaklık bulunmasını savundu; Ona göre daha erken bir katılım mümkün değildi, aksi takdirde ekonomik ve parasal birlik ile siyasi birliğe giden yol imkansız olmasa bile yavaŐlayacaktı; genel olarak, bu ölkeler için katılıma kadar bir ara aŐama olarak bir

tür özel statüye yönelmek gerekiyordu; Malta, Kıbrıs ve Türkiye için, Komisyondaki eğilime uygun olarak özel bir statü oluşturulmasından yanaydı; özellikle Türkiye'nin katılımı düşünülemezdi[3].

Kohlun kesinlikle istemediği şey Türkiye'nin üyeliğidir. O sırada benzer şekilde düşünen John Majora Mart 1991'de şöyle der: Türkiye'nin AT'ye kabul edilmesi söz konusu bile olamaz. Bu konuda herhangi bir umut da beslenmemelidir. Ancak şunu da ekler: Aynı zamanda, Türkiye'yi AT'ye mümkün olduğunca yaklaştırmak gerekir. Gerçek çok basit: Türkiye on yıl içinde 90 milyon nüfusa sahip olacak ve çok uygun bir demografik eğriye sahip olacak. Türk ekonomisi daha da güçlenecektir. Türkiye bölgedeki, hatta İslam dünyasındaki en önemli ülkelerden biri olacaktır. Bu nedenle Türkiye ile mümkün olduğunca çok temas kurulmalıdır. Almanyanın Türkiye ile geleneksel olarak iyi ilişkileri vardır. Ertesi yıl Başkan Bush'a da aynı şeyi söyledi: Türkiye kesinlikle üye olmayacak[4]. (Alman Şansölyesinin Başkan Bush ile Görüşmesi, Camp David, 21-22 Mart 1992)

Kohlün Türkiye'nin tam üyeliğini kesinlikle reddetmesi de köktendinci İslamcılıktan duyduğu endişeden kaynaklanmaktadır. Eylül 1991'de Hindistan Başbakanı Raoya komşumuz Türkiye'nin büyük bir tehdit altında olduğunu belirtmiştir: Türkiye son derece genç bir nüfusa sahiptir ve 2000 yılında 100 milyon nüfusa [sic] sahip olacaktır; birkaç milyon Türk misafir işçi Almanyada daimî ikamet etmektedir. Eğer İslami köktendincilik Türk siyasetinde Kemal Atatürk tarafından kurulan laikliği ortadan kaldırmayı başarır, İslami köktendincilik Avrupa'nın sınırlarına dayanacaktır [5].

Yıl boyunca ve sonraki süreçte Türkiye ile katılım müzakereleri konusu çok tartışmalı oldu. Kohl, Türkiye'nin kültürel farklılıkları nedeniyle AB'ye tam üye olmaması gerektiği yönündeki temel çizgisine sadık kalmaya devam ediyor. Ancak Avrupa Birliğinde ve Alman hükümetinde yıllardır Türkiye'nin katılım perspektifinin açılması yönünde güçlü eğilimler var. Bu durum, Gümrük Birliği yürürlüğe girer girmez katılım müzakerelerinin başlatılması için bastıran Türk Başbakanı Yılmaz ile hararetli tartışmalara yol açtı. Yılmaz artık Türkiye ile katılım müzakerelerine asıl direncin Şansölyeden geldiğinin farkındadır. Daha sonra Kohl hükümetinin AB'de Türkiye'yi dışlayan bir Hıristiyan uygarlığı projesi gördüğü yönündeki polemik doğrudan Şansölyeye yöneliktir. Kohl, Türkiye konusunda Lüksemburg zirvesinde kendini savunabilir, ancak AB'nin Kıbrıs [sic] ile katılım müzakerelerini başlatacağını kabul etmek zorundadır.

Biyografide, Der Spiegel'deki haberle örtüşen bir nokta dikkat çekicidir. Kitapta, dönemin Polonya Başbakanı Hanna Suchocka, ortaklık anlaşmalarıyla ilgili olarak, ortaklığın tam üyelik için bir ön aşama olduğu ülkeler ile katılım seçeneği olmayan ortaklar arasında kesin bir ayırım yapıldığını, bu durumun özellikle Bağımsız Devletler Topluluğu ve Türkiye için geçerli olduğunu söylemiştir. Biyografi resmi bir kaynak değildir, ancak Alman Dışişleri Bakanlığı bu belgeleri yayınlamaya Türkiye'nin kandırılmasına dair şüpheleri ortadan kaldırmıştır. Belgelerle Türkiye'nin kandırıldığı ve kandırılmaya devam edildiği açık bir şekilde görülmektedir.

*Fotoğraf: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/helmut-kohl-regierung-des-ex-kanzlers-taeuschte-tuerkei-ueber-haltung-zu-eg-beitritt-a-80e33d56-4d43-4a93-b8da-8c514a33e229>

[1] Regierung Kohl täuschte Türkei über Haltung zum EG-Beitritt, Der Spiegel, 5 Mayıs 2023, <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/helmut-kohl-regierung-des-ex-kanzlers-taeuschte-tuerkei-ueber-haltung-zu-eg-beitritt-a-80e33d56-4d43-4a93-b8da-8c514a33e229>.

[2] Regierung Kohl täuschte Türkei über Haltung zum EG-Beitritt.

[3] Schwarz, Hans-Peter. Helmut Kohl: Eine politische Biographie. Almanya: Deutsche Verlags-Anstalt, 2012.

[4] Schwarz, Helmut Kohl: Eine politische Biographie.

[5] Schwarz, Helmut Kohl: Eine politische Biographie.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "ALMAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI 1992 YILINA AİT GİZLİ BELGELERİ YAYINLADI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2023 / 20. Mayıs 29. Erişim Mayıs 25, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/ALMAN-DISISLERI-BAKANLIGI-1992-YILINA-AIT-GIZLI-BELGELERI-YAYINLADI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır